

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P. 13.

Coll. No. 342

Title Somavara Shala

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 342 Subject : Paurnāmic Ritual

Title : Somavara Vrata.

Author : Rāmadeva. Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : ^{v.s}1848.
h

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 10.2" by 4.5" Extent : 3 foll

Language : Sanskrit- Script : Devanāgarī

Remarks :

सोमवारव्रतनीकथापत्र३

सोमवारव्रतनीकथापत्र३

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ देवदेव जगन्नाथ मुक्तिमुक्तिप्रदायक ॥ थेके यस्य प्रसादेन व्रतानां व्रतमुत्तमं
१ ॥ सर्वं तु कथितं स्वामिन् नृनां स्मरं व्रतमुत्तमं ॥ इदानीं श्रोतुमिच्छामि सोमवारव्रतं विधिः ॥ २ ॥ येन सर्वं हतं स्वामि
धर्मकामार्थसिद्धये ॥ पापं दशविधं हंतिसहस्रं नृणां च नरः ॥ ३ ॥ विजयः शत्रुवादेषु ऐश्वर्यं च विवर्धते ॥ धनानि स
तिश्चायुः क्षायंते कदाचन ॥ ४ ॥ नारी शैवप्रकुर्यात्विधवा सुविधवा पिवा ॥ सुधवा जनते पुत्रान् सोमाग्या नृनृव
जा ॥ ५ ॥ विधवा सौख्यमाप्नोति पुत्रादियशश्च ह्यये ॥ दौर्भाग्यनाशनं देवयैः कृत्वा प्राप्नुयान्नरः ॥ ६ ॥ एवं विधं व्रतं ब्रूहि
कृत्वा ममोपरि ॥ ७ ॥ श्रीशुक्ल उवाच ॥ श्रूयतां धर्मपुत्रास्य व्रतं पापप्रनाशनं ॥ ८ ॥ येन हते नराजं प्रनरः प्राप्नोति वाञ्छितं
शत्रुनाशनं तथा व्याधिशोकं दौर्भाग्यनाशनं ॥ ९ ॥ नारीनिःक्रियते पार्थ व्रतं संततिदायकं ॥ वैधव्याद्यादि दुष्टाणां
शनं श्रियसंपदं ॥ १० ॥ आश्विने च तथा मार्गे माघे वैशाखे एव वा ॥ शुक्ले पक्षे तथा कृष्णे विष्टि वैध्रतवर्जिते ॥ ११ ॥ शशांक
नराशिस्तु यस्मिन् कृत्वा नृणां चित्ति ॥ ब्रती प्रातः समुत्थाय कुर्याद्द्वैदं तथा वनं ॥ १२ ॥ नियमं तत्र कर्तव्यं व्रतेन विधिमाचरेत्
क्षाल्य हस्तौ पादौ च उदकांजलिं पूजयेत् ॥ १३ ॥ स पुष्पाक्षतमिश्रेण एकचित्रेन नारतां सूर्यस्याग्निमुखो भूत्वा उम
तकृदि स्मरन् ॥ १४ ॥ नियमं तत्र कर्तव्यं संवत्सरमुपोषणं ॥ आशायं पूजयेत् नामसोमवारव्रतं नृपा ॥ १५ ॥ उपवासं करिष्य

सोमप्राप्ते च वासरो रजयित्वा मरुता देवं पुत्रकामं युक्ता मुमांसदा ॥ १५ ॥ निर्विघ्नं तव देवाऽऽपापदुःखौघशान्तयो मध्याह्नममये स्ना-
नं स्नत्वा विधानतः ॥ १६ ॥ तडागे निऋरिक्पे देवस्वाते गृहे पिबानद्या चैव विशेषेण पंचगव्येन लेपयेत् ॥ १७ ॥ जलं निर्मलमानं
यगृहे उल्लेनवारिणा विचित्रांबरं धार्य सर्वालंकारनूषणं ॥ १८ ॥ विधवा धार्यते शुक्रं पुरुषस्य विधीयते गुरुस्य निर्गमे
वामे स्नत्वा गोमयमंडलं ॥ १९ ॥ चतुरस्रं प्रकर्त्तव्यं मित्रं श्रीखंडं कुम्भे ॥ नंदाकर्त्तव्यं कर्त्तव्यं चेतुर्द्वारं नृपा ॥ २० ॥ तद्विधेः स्थाप-
ये देवं उमायुक्तं सदा शिवं पुत्रदयसमोपेतं वृषनाम्नसं युतं ॥ २१ ॥ सुदृष्ट्वा एनया मूर्तिः शिवगौर्यासि पुत्रका ॥ राजा तं वृषभं स्नत्वा
मुक्ताहारैः शोभितो ॥ २२ ॥ चेतसो मेन संवेष्टा ह्लादितं विविधा हारैः ॥ विविधानां हृषुष्याणि चंदनानि सुगंधिना ॥ २३ ॥ फलानि नव-
देयानि अर्घ्यार्थे पार्वतीपति ॥ नैवेद्यानि विचित्राणि शर्करासंघृतसंपुतानि ॥ २४ ॥ चतुर्विधं उतां बलंतस्मै दद्यात् सुखाप्तये ॥ त-
स्मागरुश्च धूपोयं कर्पूरारत्रिकं तथा ॥ २५ ॥ प्राशनं तु शिवस्याग्रं कर्त्तव्यं शिवसिद्धये ॥ एवमेव व्रतं कुर्यात् सोमवारं शुभं नृपा ॥ २६ ॥
शायाम्पूरणं नाना चतुष्टयं फलदायकं ॥ संवत्सरस्य पर्यंतं व्रतं वै पापनाशनं ॥ २७ ॥ आदिमध्याह्नाने तु उद्यापनविधिं चरेत् ॥ सुवर्ण-
प्रतिमां कायस्त्रिद्वयविनिर्मिता ॥ २८ ॥ पञ्चदशममोपेतं ताराजतं वृषभो नृपा ॥ तिलतंडुलगोधूमाद्रौ गुमेकं उकारयेत् ॥ २९ ॥
तस्योपरि न्यसेद्देवं उमाकांतं सपुत्रकं ॥ वाहनं रजयेद्देवं शिवस्याग्रं समाधिना ॥ ३० ॥ यथाविभवसारं एतदधार्थं न धातुप-

विज्ञशाब्दं न कुर्वीत न तस्य फलनाशवेत्ता ॥ ब्राह्मणान् जो जो जयेत् कथा मोदकान् पायसेन उ ॥ एकादश तथाष्टौ च तथा द्वित्रिकमेव वा ॥
 दंपती परिधानं च दद्याद्देवविदेपुरौ ॥ विज्ञायतो जने दद्यात्पवासादिने नृपा ॥ एवं ब्रतं कृते राजन्सद्यस्तुष्टं तिसंकरा ॥ कलि मध्ये
 उयः कुर्यात्प्रशया वाप्यनोपि वा ॥ ३४ ॥ वांछितार्थफलं दद्यात्तु श्रेयसं शय ॥ पुष्टिश्चिर उवाच ॥ एवं ब्रतस्य माहात्म्यं कथितं
 च जस्य तो ॥ मृग्यतां तन्मुखो जीर्णानि नृनिर्मम जायते ॥ ३५ ॥ केन आदौ पुराचीर्णमुत्फलो के प्रकाशितं तस्य वै देवदेवेश कथ्यतां
 कमलापते ॥ ३६ ॥ आलक्ष्मण ॥ आसीत् तत्रैता युगे पार्थिव विवंशोऽबो नृप ॥ धर्मिष्ठः सत्यवादी च देवतातिथिज्ञः ॥ ३७ ॥ प्रजा पा
 लनं दत्तं कोदांतो ह्यरत्रियं वदसाधून्पालयतो राजा पुत्रवत् च पिता यथा ॥ ३८ ॥ एवं युगे न युक्तस्य नाम्ना दशरथः पुनः ॥
 अयोध्या नगरे रम्ये चा उर्वणे पशो जितौ ॥ ३९ ॥ नदी प्रवाह रम्या एतस्मिन् मम भारता तस्यास्तटे निवसतो नार्थया तिसृजित
 हा ॥ ४० ॥ भाषति स्यात्सुभगारूप लावण्यं सुता ॥ भर्तुः प्रिय हिते युक्ता तस्य वै अतिवर्धना ॥ ४१ ॥ संतानं बहु तारा जन्तु स्याथे
 ॥ ४२ ॥ खिला सदा कौशिल्या च सुमित्रा च कैकेयी तं मम भारता ॥ अति चिता परा मा च संतानार्थे च भारता ॥ ४३ ॥ एकदारा जहस्येह आग
 तो मुनिपुंगव मन्त्रा च दृष्ट गगैर्लूका जज्ञा नादि बोधवान् ॥ ४४ ॥ राजा मे कथितं सर्वं भूत नम्यं न विध्य च ॥ ब्राह्मणं ह्यजितं राज्ञा वि
 विधा ह्येतोष एव ॥ ४५ ॥ संतुष्ट मनसो जातो ब्राह्मणो वाच भारता ॥ गर्जितवाचा श्रूयतां राजशाहं रविवंशोऽबो नृपा ॥ ४६ ॥ प्रजातां

प्राजने दत्तो दया दंतो जितेंद्रिय ॥ एवं तव गुणै राजन् बर्द्धमानो दिने दिने ॥ ४७ ॥ एकोपि दोष उत्पन्नो विषम्य क्षयकारकः ॥ रोहिणी
 नेदयिष्यामि रविपुत्रो शनैश्चरा ॥ ४८ ॥ अनादृष्टिर्न विध्यंति दशहं नराधिपा ॥ लोकाः सर्वे च यं यांति न दीनयो जिजादयः ॥ ४९ ॥ ए
 तदा कंक्रतं राजा गगैर्लोके च पांडुवाचिंता मवाप मरुतो ॥ अति बोद्धिमानसः ॥ ५० ॥ संतानार्थं मरुचिंता तथा च उगुणि कृता ॥
 यदि प्रजाक्षयं यांति न दाह नरकं ब्रजेत् ॥ ५१ ॥ किं करोमि कृणुमि कथं मेश मलिन्यते ॥ प्रधानं ह्यत्रियं कम प्रजातां परिपालनं
 एवं चित्रे विचार्यमानो ॥ वसिष्ठस्य च दृष्टवान् ॥ ५२ ॥ दशरथ उवाच ॥ पुरोर्ममाज्ञयां देही त्वया श्रीर्वचनं कुरु ॥ यं यं कार्यमनी संतितं तम
 प्रोतिनिश्चितं ॥ ५३ ॥ वसिष्ठ उवाच ॥ परोपकरणं दत्तो निःकल्मषो नराधिपा ॥ सर्वप्राण्यनयं कर्तुं नरो प्राप्स्यति वांछितं ॥ ५४ ॥ लुप्तमा ब
 समाश्रित्य कपटं ये करोति चातेषां न विजयं राजन् सर्वज्ञे नानि नाघिता ॥ ५५ ॥ त्वया गत्वा शनिष्ठानो विमाने ता क्व विवसा ॥ क्रौरमं उल्लत
 नेयं निवारय शनिर्नृपा ॥ ५६ ॥ प्रजा कामे त्वया तिवयि तुष्टा द्वौ कस्य रव्यादिके उपर्यंता गृहा बलं नृप ॥ सर्वे ते गण गंधवद्विज्ञा श्रीर्व
 चनं बवा ॥ सोमसौम्या नवाना च तव कार्यं करिष्यति ॥ ५७ ॥ एवमुक्त्वा वसिष्ठेन संगी कृत्य तदा नृपा शनैर्मं उल्लंगत्वा युवाय समुपस्थिता ॥
 ५८ ॥ तं नृपं दशनिज्ञात्वा सन्मुखो आगतस्तदा ॥ निमीलयन् दानेन त्रेभ्यो हृष्टि रधो मुखं विवृतु लक्ष्मणं कृत्वा स्तितो दशरथाग्रतः ॥ उवा
 च मधुरं वाचं वरं वरय सुव्रतो ॥ ५९ ॥ सर्वलोकहितार्थं य आगतो मम मन्त्रिधौ ॥ दशरथ उवाच यदि तुष्टो सिने देवश कटं नैव नेदनां दश ॥ अ

नाहृष्टिनकुर्वीतष्टपिभ्यांतकदाननापुत्रान्देहिभ्रियंदेहीस्वगगिमनदेहिमे॥६॥शक्तिवाचाएवमस्त्विति राजेद्रपरोपकरणेस्त
सर्वदेवाःत्वष्टिबुष्टाःवरंदाश्रुतिनतृक्षणात्॥६॥एवमुक्तेतिराजेद्रजागतोऽमरावर्तं॥इत्याद्यादेवतासुर्वाक्रमाद्याःसर्वएववा॥६॥प्रा
त्याविचार्यकथितंदशरथाग्नेष्टुहस्पतिःआशायशरणव्रतंसोमवारोऽवंपुत्रां॥६॥शिवस्यराधनंकुयतिर्ब्रविक्रासपुत्रको॥उपवा
नकर्त्तव्यंफलाकारेणवापुनः॥६॥सजयन्विविधानक्ष्यानानानैवेष्टुपुष्पकैः॥फलैर्नतिविधानिदेयानिशंकरस्तुष्टिमात्रुयान्॥६॥
विप्राणोभोजनंदद्यात्तशालिशर्करापायसांमधुतंचैवतांबूलंसोमवारदिनेददन्॥६॥संवत्सरविधिकुयतिपुत्रप्राप्त्यतिर्वीक्षितांश्च
जांसनाप्यदेवस्यकर्त्तव्यंप्राशयेन्नरः॥७॥प्राशनस्यप्रभावेनस्वर्गं गच्छतिमानवः॥ष्टुहस्पतेनकथितंदशरथेनश्रुतंव्रतं॥७॥सना
ययास्तमिदंपुत्रप्राप्तःस्वयंहरी॥चतुर्धतिगवान्मूर्तिव्रतस्यास्यप्रभावतः॥७॥यःकरतिनरोनार्यःवंध्यावंध्यानाशनांवि
रंजीविमुतंप्राप्यसत्यंवैपांडुनंदन॥इतिश्रीनविष्णोत्तरपुराणे श्रीलक्ष्म्युष्मिरसंवादसोमवारव्रतंसंस्मरणी॥ श्री॥ ॥७॥
॥ संवत् १५६५ वर्षे प्रथम आश्विन वदत जोमेलिखितं रात्रौ ॥ ६॥ रांमदेवेन लिखितं आत्मस्तने परोपलतैच ॥ ॥ ॥
॥ श्री ॥ ॥ ७॥ ॥ यादृशमिति ॥ ॥ ७॥